

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Alfonsi Virvesii Canarien. Episcopi, Philippicæ
disputationes uiginti aduersus Lutherana dogmata, per
Philippum Melanchthonem defensa**

Virués, Alfonso de

Coloniae, 1542

VD16 V 1588

De coelibatu monachoru[m] & monastica p[ro]feßione. Phil. 20.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33625

fessionis suæ desertores non poterāt voluptatibus indulgere, obsequi Veneri, & libidinis suæ frena laxare, nisi tota pene Germania consentiente, probante, fauente. Quæ olim cū ecclesia non ferebat legitimas sacerdotum vxores: cohabitare maritis, nunc aduersus ecclesiam pugnat ne monachi & sacrificuli quidam separentur a concubinīs? Hæc fierent, si testiculi vena vlla paterni viueret in vobis? Siccine nō pudet Germaniā, quæ quondam Romanorū arma, tyrannorū fauiciam, hæreticorum etiam Arrianorum furorem excelsa quadam animi magnitudine & ingenuitate contempsit, in cuius laudibus magnificis alioqui & opulentis semper cōstantia sibi primas obtinuit, nunc tam abiecte, tam effceminatē, tam indecore impudicis quibusdam fraterculis cessisse, vt patiatur se ab ecclesiæ totius communione diuelli, ne illi diuellantur a scortis? Videtis quantus se campus aperiat, quæ se nobis offerat copia perorandi, si rhetoricis schematibus & Philippi coloribus vti vellem? Sed ea est causæ quam defendendam suscepimus ratio, vt non tam splendide orationis ornamenta, quam solida argumenta desideret. Quæ vter nostrum expeditius protulerit, & aptius quibusuis etiam Germanis, modo liberi sunt & integri, iudicare permitto, ita tamen vt de totius causæ summa nemo hominum, nec angelus quidem de cælo, secus ac iudicatum est ab ecclesia, pronunciare præsumat.

Philippica XX. De monastica
 professione.

Abso.

Erasmus.

Monache
rum ori-
go anti-
qua nimis

Aboluta causa coelibatus illorum, qui sacris ordi-
bus iniciati, ecclesiae tantum legibus continent, reli-
quum est, ut quod in praecedentis disputationis
polliciti sumus exordio, de ijs differamus, qui non
ecclesiasticis tantum decretis aut sacramenti necessaria conse-
quutione, sed voto, nulla lege, nulla loci gradus aut ordinis
necessitate, sed sua tantummodo sponte suscepto, tenentur ad
continendum, super quorum instituto prolixius olim con-
ferentes scripsimus ad Erasmum virum quidem doctum si-
mul & pium, sed in quo frequenter modum desideres: quem
ego honoris potius, quam contumeliae causa nominatum vo-
lo, etenim ea dicam, quae ille nonnunquam ioco, interdum et
serio agnoscit. Hic cum tam aperte bellum mihi suscepisse vi-
deretur aduersus monachos, ut professionem interdum
ipsam nedum mores, subinde traduceret, decreui admoniti-
one consulere, & sus (quod aiunt) mineruam docere, non
quae illum crederem ignorare, sed quae vel praecipiti scriben-
di libidine, vel immodico Christianae pietatis zelo minus at-
tente considerasse videbatur. Quamobrem quando veritas,
cui soli nauamus operam, orationis aut verborum varietate
non indiget, satis ad huius loci explicationem erit, quic-
quid ibi diximus, vel praecipua quaedam transtulisse. Pro-
ductis quibusdam verbis Erasmi ex epistola ad Paulum
Volzium abbatem, & confutatis, adiicio. Haecenus de ex-
ternis obseruationibus & delectu. Nunc de votis, quae nos
interius attingunt, attentius aliquanto conferamus, in quo-
rum contemptum ne repente aut sine causa incidisse videre-

ris,

ris de monachatus origine præloquutus, mille cum annorū
 vetustate concludis atque in Benedictum atq; Bernardum
 tibi primos monachos refers. At non ita visum est Basilio,
non Hieronymo, non Augustino, non demum religiosissi-
mo viro Iohanni Cassiano, qui quo propinquiore aposto-
 lorū temporibus fuere, eo te melius verisimile est monacha-
 tus originem prospexisse. Hi omnes monachorum institu-
 tum ab apostolorum temporibus repetūt & institutis, quos
 nihil nisi pium credibile est homines docuisse: vtpote qui ni-
 hil præcipiebant: quod prius a Christo non didicissent. Sed
 tu cuius studium videtur monachorum professionē deijce-
 re, non admodum, inquis, desiderabimus tria illa vota ab
 hominibus reperta. De votorum nomine, vtrum vota ne,
 an pollicitationes, promissiones aut pacta appellanda sint, su-
 perfluum esset nunc & puerile contendere. De re autem
 ipsa, hoc est, de animæ, sese hostiam viuam Deo offerentis,
 consecratione atque dedicatione, quæ sit primo quidem in
 baptismo vitæ æternæ cunctis hominibus ianua, postea ve-
 ro non vno modo & fieri potest, & refici, quorum omnium
 arctissimus est professio cuiusdam Euangelicæ profectiōis, Matt. 19
 cuius verbum non omnes capiunt, etiam illi qui eius institu-
 to se verbis & extimo cultu tradiderunt, quam monachi
 tribus illis votis exprimimus. De hac, inquam, audeo dicere,
 quod non hominis cuiusvis adinuentio sit, sed Dei & homi-
 nis Christi Iesu totius virtutis ac pietatis magistri traditio, q-
 multa solōs docuit apostolos, quæ turbæ aures per animi
 crassitudinem & curarum sæcularium strepitum ferre non

Monacho-
rum vota
est Christi
traditio.

Bb potes

poterant. Hæc vt manifestiora fieri possint, vota singula seorsum conferamus.

Primum omnium cœlibatus votum proferatur, quod
 1. Cor. 7 plerunq; sine alijs suscipi solet, iuxta consilium apostoli dicē-
 tis: Bonum est homini mulierem non tangere, propter forni-
 cationem autem vnusquisque vxorem suam habeat. Et rur-
 sum: Igitur qui matrimonio iungit virginem suam bene fa-
 cit, & qui non iungit melius facit. Et rursus de vidua: Cui au-
 tem vult, inquit, nubat tantum in domino. Beatior autē erit
 si sic permanserit secundum meum cōsilium, puto autem q̃
 ego spiritum Dei habeam. Hoc itaq; votum non tātum ab
 apostolo, verum et ab ipsius Christi doctrina originē ducit.
 Scribit enim Matthæus differenti Christo de matrimoni
 fœdere quod nulla posset ratione dissolui, respondisse disci-
 Math. 19 pulos: Si ita est causa hominis cum vxore nō expedit nube-
 re, quibus Christus ait: Non omnes capiunt verbum istud,
 sed quibus datum est, sunt enim eunuchi, qui de vtero ma-
 tris nati sunt: & sunt eunuchi, qui facti sunt ab hominibus,
 & sunt eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum
 cœlorum. Qui potest capere capiat. Ex his Christi verbis fa-
 cile (vt reor) erit vnicuique colligere, cuius instituto cœliba-
 tum amplectamur. Christus enim ipse hanc egregiam vir-
 tutem commendans, ad eius nos contentionem inuitat, di-
 cens: Qui potest capere capiat. Iure autem præceptioni addi-
 dit temperamentum, quoniam, vt prius dixerat, non omnes
 capiunt verbum hoc, id est, non omnes assequuntur hoc or-
 dine perfectionis fastigium. Dixit autem quispiam. Ego
 cœli

coelibatum a Christo commendatum haud nego, verum quod
 huic tam raræ difficultique virtuti se quisquam astringat vo-
 to non Dei sed hominum esse traditionem confirmo. Hoc
 opus, hic labor est, astringendi non coelibatum sed necessitatē
 perpetuo continendi, quæ proficiscitur ex voto, quam ratio-
 ocinatione prius, mox ipsius Christi verbis demonstramus.
 Principio vouere res honestas, studiosas, pias, honestum
 ipsum etiā esse ac Deo gratum, per sacras literas manifestius
 quam ut dubitare possimus, apparet, si voto (inquit Deus Leuiti. 7
 ipse) vel sponte quispiam obtulerit hostiam eadem simili- Vouere res
honestas,
est deo gra-
tum.
 ter edetur die. Qui locus duobus modis pietatem præsta-
 ri significat, sponte scilicet, cum quis nulla se astringit ne-
 cessitate, & voti nuncupatione, quæ scilicet sponte suscipi-
 atur, necessario tamen quod semel promissum est exhibe-
 tur, vtrunque modum Deus probat, vtrunque commenda-
 dat, quod id ipsum eiusdem verbis aut similibus horū quæ
 modo citauimus Moyse non semel declarat. Hinc est illud:
 Lætatus est populus cum vota sponte promitterent, hoc est, Para. 19
 quod diximus, vota sponte offerri necessitate præstari. Ne
 temere quid loquaris, inquit Salomon, neque cor tuum Eccles. 4
 sit velox ad proferendum sermonem coram DEO. Et pa-
 rum infra: Si quid vouisti Deo ne moreris reddere, displice-
 ret enim isti infidelis & stulta promissio, sed quodcunque
 voueris redde, multoque melius est non vouere, quam post
 votum promissa non reddere. Apparet igitur his locis &
 id genus alijs, quæ in eandem sententiam possent afferri vo-
 ta quæ de rebus pijs concipiuntur, & nuncupantur, & bona
 Bb ij esse,

esse, & placere Deo, cui bona cuncta placent. Coelibatum vero rem esse non modo bonam verum & optimam palam faciunt Christi verba illa quæ produxeramus. Ex quibus efficitur, coelibatus votum ipso Deo autore suscipi, cui gratum esse tum locis scripturarum, tum ratiocinatione monstrauimus. Quid quod Christus ipse (vt quod de verbis eius pollicitus sum non prætermittam) haud quencunque coelibatum, sed perpetuum & constantem, quemque nullo modo deseruisse liceat, spadonum illa distinctione commendat. Ipsa enim vox per triplex spadonum genus distributa de illis Christum differuisse significat, qui nullo modo aut iure vsquequaque generare possint. Hi sunt enim quos eunuchos & spadones appellamus, quorum duo genera Christus exposuit, quibusque tertium addidit, eorum videlicet quibus nec vis nec naturæ vitium, sed pietas gignendi potestatem subtraxit, vt quemadmodum vtrique illi non possunt naturaliter gignere, ita & hi, q sibi pietatis causa gignendi ius ademerunt, non possint nisi impie generare, quod id ipsum nequit, nisi his qui voti susceptione continent accidere. Alioqui coelebs etiam si sit virgo, quotiescunque voluerit, pie tum nubit, tum ducit, si coelibatum Deo non promisit. Quandoquidem non est eius coelibatus castratio illa quam Christus cōmendat, & suadet, dicēs: Qui potest capere capiat. Quibus ego verbis Paulina quædam adiungo. Et qui non potest capere non contēnat; alioqui Christū ipsum

Apoca 14 non modo coelibem sed et virginem spernit, quem virgines soli sequuntur quocunque ierit, quique vsque adeo coelibes

honest

honestare decreuerit, vt matrē non elegerit, nisi eā quæ coelibatus votum perpetuo suscepit. Alias qui posset virginis illa responsio cū angelica legatione cōgruere: Quomodo fiet istud qm̄ virum non cognosco? Potuit nimirum illi ab angelo responderi: Etsi haecenus non cognoueris, quid miraculi habet conceptionis & pariendi promissio facta virgini, quæ & adulescentula est, & desponsata viro, sed hanc responsionē excludat virginis animus, cui certum erat & pollicitatione aut si maior inuolabili proposito (puerile est enim de nominibus contendere) fixum perpetuo coelibem fore. Hoc est, quod nos votum coelibatus appellamus, cuius autorem habemus Christum, exēplo vero eius matrem, hoc inter cetera nomine super omnes foeminas benedictā, quod prima oīm hoc se voto Deo totam dicauit & astrinxit, idq; non auctoribus Benedicto, Bernardo, aut antiquiore Basilio, sed Christo ipso coelestis disciplinæ magistro, qui vernantis lilij candorem, quem cunctis erat fidelibus commendaturus, in virgine matre sumptis primitijs consecrauit. Hec prolixius quam opus erat. Nunc aliud de tribus votis conferamus.

Hæc est voluntaria paupertas, cui promissum est regnum coelorum, diuitibus ingressu difficile, ne dicā impossibile, nota sunt Christi verba apud Mat. quibus hæc oīa continentur, quibusq; pronunciat rerū omnium abdicationē non quantumcūq; sed quæ voto concipitur, ad euangelicā perfectionem multum conferre: Si vis, inquit, perfectus esse, vade vende omnia quæ habes & da pauperibus & sequere me. Quo in loco, eadem, qua superius, ratiocinatione colligere possumus,

Matth. 5.
Matth. 19.
Paupertas
voluntaria
ad perfectionem
euāgelicam
multum
confert.

Bb in per=

perpetuæ paupertatis promissionē & piam esse, & Deo gratiam: Sed maiora molimur, ostendere videlicet, non de quacunque paupertate Christum esse loquutū, sed de ea quæ voti nuncupatione confirmatur, eamque esse quæ nobis gradum facit ad perfectionem. Hoc venditionis verbū significat, quod spem adimit, quas semel abiecerimus facultates, rursus recuperandi. Cur enim vendere suadet, si non perpetuo deserendas docebat? Potuit profecto dixisse: Vade & omnium quæ habes, seposita cura, eorum dispensationē alteri trade, aut penes aliquem bonorum tuorum facultates depone, ut me expeditior sequi possis, sed hoc non esset illius summæ virtutis, quæ perfectionis aditum continet, disciplinam nobis tradidisse: quæ, ut coelibatus spadonis nomine nuptiarum ius adimit in perpetuum, ita venditionis verbo omnem diuitias habendi spem & affectum euangelicam perfectionem capeffentibus subtrahit. Hoc igitur Christus hic agit venditione, quod superius castrationis verbo significauerat, utrobique perpetuam & irreuocabilem perfectionis aggressionem suadet, quam nos voti nuncupationem appellamus, voce si non euangelicis literis aut apostolicis expresse tradita, certe re quocunque eam velis appellare nomine, non ab alio quā a Christo accepta, quamque & nomen ipsum sæpe alias est sacris literis usurpatum, quoties aliquid firmum, constans & irreuocabile Deo offerri declarant, cuiusmodi coelibatum aut paupertatē, quæ Christus nobis cōmēdauit & docuit, esse debere probauimus. Sed hic fortasse quispiā obijciat, haud esse credibile Christianos omnes apostolorum temporibus monachos fuisse, aut paupertatis votum

votum suscepisse, cum tñ legantur oēs iuxta hunc, quem modo produximus, euangelij locū vendidisse oīa quæ habebāt & in pauperū vsum erogasse, fuisseq; oīa tam diuitibus quā ^{Ad. 1} pauperibus cōmunia, distributa singulis prout erat opus vnicuiq; quod id ipm si monachorū est institutum, necesse est nos fateri oēs illius temporis Christianos monachos fuisse, quod nec verisimile est, & ecclesiæ ratio, quæ multiplici constat diuersorū ordinum professione, nequaquā id nos credere sinit. Huic ergo argumentationi respondeo, nō esse meum disquirere a quibus, quā multis, quare, quot modis tēporalia bona contemni & in pauperū vsus erogari possint, nā multa fiunt a monachis, quæ a quibusvis Christianis fieri posse, & interdum fieri, sine monachatus ascriptione non ignoramus: q̄rum pietas peculiaris & temporanea nihil detrahit publicæ pietatis professioni, qualis est monachorū institutio. Sed & negari mihi posse, videor, vt aliter obiectioni respōdeā, quod primo ad colligēdū proponit, oēs, scilicet Christianos apostolorū tēporibus bona sua abiecisse, vēdidisse, tradidisse pauperibus. Fecerunt hoc muli in Hierosolymitana præsertim ecclesia, sed non omnes, Quotquot autem fecerunt, quid erit si fateamur monachos fuisse, aut si nomine offendaris id fuisse, quod monachi esse conantur, profitentur, tametsi multi non assequantur? Extant apostolorum scita illa omnium prima atq; celeberrima, quibus cauetur, vt conuersi de gentibus ab ^{Ad. 15} stinerent a sanguine & suffocato & fornicatione. Sanguinē, & suffocata, quorum abstinentia data est ad tempus Iudæorum neophitis, q̄bus conuiuendum erat cæteris Christianis, omit-

omittamus. De fornicatione, te rogo, an ne credis bona sua in
fidei susceptione deseruisse, qui se nec a foeminis quidem non
suis cōtinebant. Credo igitur omnes illos aut illorū plures de
quibus scriptum est. Multitudinis credentiū erat cor vnum
& anima vna, neq; quisq; eorum quæ possidebat aliquid suū
esse dicebat, sed erant illis omnia cōmunia, monachos fuisse, si
nominis humilitatem non contemnas. Quandoquidem &
illa facultatum abdicatio non sine publica fiebat contestatio-
ne quadam, quæ professionis & voti speciem videretur ha-
Ag. 5 bere. Alioqui haud intelligo in quo Ananias fuerit spiritui
sancto mentitus, de quo scriptum sit: Anania cur tentauit sa-
tanus cor tuum, mentiri te spiritui sancto, & fraudare de pre-
cio agri. Nōne manens tibi manebat, & venundatum in tua
potestate erat. Quare posuisti in corde tuo hanc rem. Nō es
mentitus hominibus sed Deo. Manebat ager Ananiæ Chris-
tiano, ante venditionem agri, manebat et agri preciū illi post
venditionem, nec mortuus fuisset, si agrum non vendidisset,
nec si venditi se precio non abdicasset. Quid ergo abrenunci-
ando facere voluit, si iam Christianus erat. Profecto mona-
chus fieri decreuerat, aut si noīe offendaris, euangelicā se velle
paupertatem amplecti conceptis verbis professus est, quibus
spiritui sancto mentibus conuincitur, eo qđ non vere & sim-
pliciter, quod ceteri eiusdem professionis consortes præsta-
rent, fecisset perpetuā, scilicet integram, perfectā paupertatē,
cuius votū cōceperat, amplecti, & cuiuscunq; rei vel minime
tanq̃ propriæ possidendæ sibi ius & spē prorsus adimere. Er-
rant igitur omnes illi, quorū meminit Lucas, quosq; describit

in cōmuni viuentes, euangelicæ paupertatis professores sub apostolorum & reliquorum Christi discipulorum pastoralī ducatu viuentes. Postea vero quam apostoli & proceres discipulorum ob Euangelij negocium latius peragendum, per totum dispersi sunt orbem, ij qui sub apostolorū magisterio non modo fidem Christi, verum & euangelicam perfectionem professi fuerant, quibusq; apostolicus adhuc inerat pietatis ardor, ne ceterorū Christianorum, remissius viuentium, contagio & ipsi tepescerent, discendentes a ciuitatibus suis in locis suburbanis ac secretioribus cōmanere cœperunt, ac sub euangelica regula & aliquibus forte institutis haustis (vt verisimile est) ab ipsa apostolorum doctrina, verbo duntaxat tūc temporis tradita, agminatim viuere, qui propterea quod segregati a ceteris fidelium turbis naturales societates viri scilicet, & vxoris, parentis & filij, domini et serui, sola euangelica cohabitatione contenti respuebāt, castrantes semetipsos propter regnum coelorum, & propter æternæ hæreditatis thesauros inenarrabiles in terra thesaurizare nolentes, monachi appellari a cæteris Christianis cœperunt. Horum itaq; studium monachatus ille est, quem tu pietatem esse negas. Nā monachorum hierarchæ Basilius, Benedictus, Bernardus, & reliqui omnes, non tam monachatus exorientis institutores, atque delabentis (vt hominum studia quantumlibet pia, tandem frigescunt) restitutores fuerunt: quemadmodum & de Antonio antiquiore etiam monacho Hieronymus prodit, quod non tam ipse ante omnes monachos fuit, quam ab eo omnia incitata sunt studia. Quorum omnium? Non certe

Cc Bene-

Benedictensium aut Franciscanorum, qui nondū erant, sed eorum qui de apostolorum reliquijs adhuc perdurabant, quorum temporibus proximus fuit Antonius. Et hi quidem primo cæteris Christianis minus cōmunicabant, non dedignationis contemptu, sed propriæ vtilitatis intuitu, cui soli prospicere licebat, & consulere, tunc cum publica vtilitas eorum operam haud desiderabat. Nā episcopi & sacerdotes adeo salutis animarū cupidi erāt & studiosi, vt qui episcopatum exa-
 a. Timo. 3 peteret, bono cuidā laborioso & operoso, vt Paulus ait, se mā-
 ciparet, & presbyteri episcoporum vices pie & fideliter exequ-
 bantur: neq; de decimis aut prædiorū iure erat eis contentio,
 sed de euāgelici muneris functione, in qua non solum pieta-
 te, verum & æmulatione quadam, vt significat Paulus, Chri-
 stus annunciabatur, quod illi honoratiores haberentur, non
 qui ditiores essent aut satellitibus stipatiores & exoletis, sed q
 in Euangelio prædicando & ardentiores & frequentiores.
 Quamobrē nulla monachos tunc temporis coge-
 tas, vt cellularum recessus egrederentur, tam paucis credenti-
 bus, vt potius vulgi multitudine infici possent & opprimi,
 quam pauculis illis fidelibus, de quibus summa erat cura epi-
 scopis & presbyteris, subuenire. Porro cum successu tempo-
 rum credentium augeretur multitudo, & principum sequitū
 in Christianos indies remitteretur, ita vt ecclesiæ episcopi
 & cæteri ministri fidelium oblationibus ditari iam incipe-
 rent, coepit abundare iniquitas, charitas frigescere, rerum tem-
 poralium sollicitudo, episcoporum mentes ab euāgelico mu-
 nere seducere, monachorum & quorumcunq; piorum ho-
 minum

a. Timo. 3

Philip. 1

Matth. 24

minum ac sapientium opera in ecclesia desiderari: cuius occasionis pretextu monachi familiarius, & (vt ita dixerim) mansuetius reliquis Christianis cōmunicabant: quibus salubria consilia & æternæ vitæ impartiebantur præcepta: Huius rei causa coeperunt in precio & veneratione maxime in populis haberi: ita, vt sicut ex Dionysij, Hieronymi, & Augustini literis colligitur, magna esset episcopis & cæteris ecclesiæ processibus cura, de monachorum iudicio in separandis hæreticis a cōmunione fidelium, qui tunc abundantius pullulabāt: Episcopi etiam maxime vererentur monachorum offensionem ob sapientiam & sanctitatē, quam in eis populus venerabat, & suspiciebat. Hac autē omnium ordinū obseruantia, monachorum nōnulli (vt est hominū ingenium inconstans) abusi, plus iusto coeperunt insolescere & autoritatis arrogare sibi: alij extra cœnobia diutius euagari, quam necessitas exigebat, & monastica ferebat disciplina, Vnde coacti sunt Episcopi, synodice actis ad quasdā eos regulas modestiæ & honestioris vitæ instituta reuocare, & monasteriorum præpositis, vt eos in pristina viuendi norma & quiete continerent præcipere: Cuius rei gratia obediētiae votum fiebat, vt omnis creatura, iuxta doctrinā apostoli, potestatibus sublimioribus subderetur: Monachorum igitur insolentia in causa fuit, vt obe-

Roma. 12

Cc ij hoc

hoc nomine, cōmunius intelligi solent, nunquam sine obedientiæ arctissimo vinculo fuerunt, nec esse quidem potuerūt, cum hoc euangelicæ militiæ symbolum, sicut & alia duo, de quibus hactenus differuimus, Christus ipse nobis tradiderit, quod id ipsum nobis conferendum superest.

Obedien-
tia est finis
monasticę
professionis.

1. Reg. 15

Hebr. 5

Matth. 6

1. Cor. 7

Distulimus vero hactenus de obedientia conferre, qm̄ aptius vltimo loco tractatur, quæ finis est & velut scopus totius monasticę professionis. Videntur hoc propheta verba significare, quibus dicitur: Nunquid vult Deus holocausta & victimas, & non potius vt obediatur voci dñi? Melior est em̄ obediētia q̄ victimæ, & auscultare magis quā offerre adipem arietum, qm̄ quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. Apostolus quoq; Paulus obedientiæ fastigium nobis in Christo cōmendaret, incomprehensibili quodam mysterio eam didicisse prædicat dicens: Equidem cū esset filius Dei, didicit ex ijs quæ passus est obedientiam & consummatus factus est oībus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Porro postremam esse obedientiam in monastica professione, & cæterorum omnium quæ profitemur, quasi finē & scopum ideo dicimus, quia ad eius absolutiorem perfectionē reliqua duo vota precedere oportet, & inservire. Nam qui potest homo alterius se totum voluntati & imperio mancipare, nisi prius ab omnium se rerum seruitute prorsus absoluerit? Nemo, inq̄t Christus, duobus dominis seruire pōt: Idcirco eum qui perfectæ obedientiæ holocaustum offerre decreuerit, a coniugij primum vinculis liberum esse oportet: mulier siquidē (vt Apostolus ait)

non

non habet potestatem corporis sui, sed vir: similiter nec vir potestatem corporis sui habet, sed mulier. Neceſſe etiam illi est: vt a diuitiarum se & quarumcunq; temporalium facultatum tyrannide vendicet, quando non modo qui vxorem Lucæ 14 duxerat, verum & qui villam, quicq; iuga bouum emerat, coeleſti conuiuio rei familiaris curam cauſati non interfuerunt. A quo autem ſuperatur, quis eius ſeruus conſtituitur. Aſſe- Petri 1 rendus igitur primo eſt animus in libertatem duobus votis, paupertatis ſcilicet & coelibatus, vt ingenuæ Chriſti ſeruituti per obedientiam nos totos perfecte dedamus. Significauit hoc Chriſtus qui coelibatu expoſito & paupertate commendata addit adoleſcenti, quem ad paupertatem adhortabatur, Et ſequere me. Sequimur illum, cuius greſſus & ob- Matth. 19 ſeruamus & imitamur. Chriſtus autem obedientiæ præſertim inſtitit via, ita vt Paulus ad hoc factum hominē (quod Heb. 5 ſuperius citauimus) prædicet, vt obedientiam ex ijs quæ paſſus eſt dicens, fieret obtemperantibus ſibi cauſa ſalutis. Et quanquam eſt quædam obedientia, quæ vulgo credentium ſatis ſit, ad hoc vt illis proſit Chriſtus, non ad hanc tamen adoleſcentem adhortabatur; quæ rerum abdicatio- Matth. 8 ne non indiget, ſed ad aliam arctiorem, quam ab altero exi- Ibidem. git adoleſcente, cui nec humanæ pietatis in parentes occaſione, ab obedientiæ iugo ſemel ſuſcepto recedere permittit. Si- ne, inquit, mortuos ſepelire mortuos ſuos. Qua cenſura & quaſi iure paſtorali noluit vti erga ſcribam, q̄ ſe etiam ſecutorum offerebat: non quod pia quorumcunq; hominum vota deſpiciat, ſed quia ſciebat ſcribam onuſtum diuitijs,

Cc iiij præ

præstare non posse, quod verbo tantum pollicebatur. Quod id ipsum utinam monasteriorum prepositi animaduerterent, & imitarentur: ne sine maximo ætatis, morum & ingeniorum delectu quenquam admitterent ad temere aggrediendum, quod tam infelicitè a multis, postea magno religionis dedecore, maiori autem animarum periculo, deseritur. Respondit itaque Christus scribæ sequuturum se pollicenti: Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos: filius autem hominis non habet, ubi reclinet caput suum. Quorum verborum sententia est: non potes nudum sequi, diuitiarum & rei familiaris cura circumplexus. Hunc igitur respuit, tanquam Euangelicæ perfectioni, ob amorem diuitiarum, ineptum, illum vero tanta sæueritate retinet, ut nec ad parentes sepelendos abscedere sinat. Iam quemadmodum per obedientiam nobis sequendus sit Christus alio loco manifestius ipse declarat: Si quis vult, inquit, post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam & sequatur me: Quid est seipsum abnegare, nisi nulla in re iuris sui esse velle, a seipso quodammodo desciscere, & alterius voluntatem in cunctis sequi? Ita Christus abnegauit se, dū (quod ait Paulus) semetipsum exinanivit, factus obediens usque ad mortem. Hanc exinanitionem seu humiliationem & obedientiam Christus in se nobis imitandam, vel teste ipso, ne remotiores quæramus, proposuit: & hortatus est apud Matthæum. Quem locum ita paraphrastice interpretaris: Discite a me, quod mitis sum & corde minime elato, &c. Totus ex patris nutu pendeo: ille poenas exiget ab improbis, ille præmia reponet benefactis: illi cedo totam

Lucæ 9

Philip. 2

Matth. 11

tam

tam gloriam: illi committo omnium sollicitudinem: ego simpliciter illius voluntati per omnia morem gerēs, quod in me est, studeo bene mereri de omnibus, nocere nemini. En tuis ipsius verbis obediētię species & exemplar in Christo propositum, totius vitę rationem ab alterius nutu & voluntate pendentem continet, quam sola pręceptorum Dei obseruatione minime pręstamus. Nam quęadmodum de cęlibatu diximus & paupertate, esse quandam communem, ad quam omnes homines tenentur, & assequi possunt, iustitię: qua a noxijs voluptatibus continent, permissis cum modestia et gratiarum actione vtuntur: qua etiam ab alienis se continent facultatibus, & de suis pauperum inopię subueniūt, reliqua vero in timore domini possident, & sine cuiusquam augmento nocumento: ita est etiam quędam obediētia communis, qua proprie voluntatis tumor legi Dei comprimendus pręceptorum obseruatione subiicitur: in cęteris autem, quę permulta sunt, libertatis suę vtuntur iure, & proprię voluntati laxant habenas. Hęc, inquam, communis est via: extra quam nemo peruenit ad vitam, & cui cętera omnia compendia deseruire debent. In ea tamen quo frequentior est, eo plures, vt ait Propheta, absconderūt superbi laqueos Psalm. 140 nobis. Nam qui onusti familia, coniuge, liberis, & rei familiaris cura illam ingrediuntur, tribulationem, inquit Paulus, 1. Cor. 7 carnis habebunt: quandoquidem semen illud verbi Dei, quod cecidit inter spinas ab huius sæculi sollicitudinibus suffocari solet: & qui vxorem duxerat inuitatus ad nuptias, non vt cęteri rogat excusatus haberi, sed intrepide Matth. 23
Matt. 24 falso

F. ALFONSVS VIRVESIVS

Lucæ 9
Matt. 19
Quid ad-
dat mona-
stica pro-
fessio com-
muni vitæ
etiam ho-
nestæ.
1. Petri 1

Ecclesiæ 18

Matth. 19

falso pronunciat, se non posse venire. Quamobrem propo-
sita est a Christo altera sublimior & Evangelicæ perfectioni
propinquior via, ad cuius ingressum nemo cogitur, tam-
etsi semel ingressis non est liberum retrocedere. Nemo enim
mittens manum ad aratrum, & respiciens retro, aptus est
regno Dei. Secundum hanc qui se castrauerunt propter re-
gnum cœlorum, nullius cupidinis voluptatem sibi licere
volunt, & qui semel omnia reliquerunt, ut ait Petrus, ut Chri-
stum sequerentur, nullius terrenæ hæreditatis dominatum
sibi contingere cupiunt: & qui se totos Dei tradiderunt ob-
sequio, uti pia Christi mancipia, Evangelicam seruitutem
ciuili præferentes libertati, nulla sui iuris esse patiuntur, quo-
niam non solum a cupiditatibus, verum & a voluntatibus
nostris ut auertamus nos Sapiens hortatur. Hanc si nescis
monachi ingredimur viam, imo hic est ille monachatus,
quem tu pietatem esse negas, & ad vitæ ciuilis genera, fabros
scilicet milites & iurisconsultos ac cæteros humanæ societa-
tis communes ordines reijcis. Nos vero illam absolutæ pie-
tatis culmen continere defendimus, cuius institutionem, do-
ctrinam & hortamenta saluberrima non a quouis homine,
sed ab ipso accepimus Christo, qui voluntarios probat spa-
dones, quique rerum omnium abdicationem pietatis con-
summationem suadet, postremo qui ad sui ipsius abnega-
tionem, quo facilius ipsum sequi valeat, hominem hortatur,
quod id ipsum obedientia non quæcunque, sed ea quæ mo-
do descripsimus, aut sola aut maxime præstat. Atqui vera
sunt, inquires, hæc omnia, quorum tantopere fidem no-
bis

bis facere conaris. Esto Evangelicæ perfectionis virtus obedientia non quæcunque, sed quæ omnium etiam cogitationum nedum operum et verborum ius adimat homini: eam Christus citatis locis & pluribus alijs docuerit, sed quid hoc ad monachorum placita, quæ hominibus obedire præcipiunt, & de re tam ancipiti animã dari obsidem cogunt? Obedientiam Christus docuit, præstitit, suavit, sed illã, qua mens Deo subijcitur, eiꝰ per cuncta obedire conatur, iuxta illud apostoli: Patres quidem carnis nostrę eruditores habuimus, Heb. 12 & reuerbamur eos, nō multo magis obtemperabamus patri spirituum & viuemus? Hanc Christus docuit, & huius se nobis exemplū proposuit, quod locus ille nobis paraphrastice enarratus a te dudum productus ostēdit, cui consonat illud: Descendi de cœlo non vt faciam voluntatem meam, Iohan. 6 sed voluntatem eius qui misit me, & multa in hunc modū: Ito igitur, inquires, & ei obedire totis animi viribus contendere, cui Christus, cui apostoli, cui martyres, cui omnes ecclesię procures obedierunt, nempe Deo, cuius non modo præceptis, verum simplici monitioni quo minus obedias nemo tibi impedimento erit, nemo obstrepet, nemo taxabit. Si hæc dixeris, quinimo cum te dicturum minime dubitem, bene se res habet, quod obedientiam probas, quæ mandatorum Dei præfinitionibus non contenta, ad superiora grassatur, et nihil iuris homini in seipsum relinquit. Nam quod obijcis, satis esse nobis obedire Deo, cui Christus & obediuit, et obedire nos docuit: nihil n̄s quæ sunt hæcenus confirmata detrahit, quando ipsius Christi verba sunt, de hominibus lo-

Dd

quen

107
 quentis ad homines: Qui vos audit me audit, & q̄ vos sper-
 nit me spernit, &c. quibus significat non modo suis, verum
 & hominum verbis Deum imperitare hominibus consue-
 uisse. Neq; em̄ est quisquam adeo demēs, vt quod Christus
 patri obedierit omnia suggerenti, nos nihil nisi quod Deus
 per semetipsum edixerit facturos esse contendat. Pater enim
 diligit filium, & omnia demonstrat ei quæ ipse facit, vnde
 fit: & illud eiusdem filij: Filius non potest a semetipso face-
 re quicquam: sed quæcunque viderit patrem facientem, hæc
 eadem similiter & ipse facit. Nos vero quando dignabitur
 Deus per semetipsum alloqui, monere, ostendere, non mo-
 do rerum agendarum summas & capita, verum & singula
 quæque, quantumuis minima quæ vel facienda fuerint, vel
 dicenda, vel etiam cogitanda: Qua ratione per singula, quæ
 nobis vel facienda vel omittenda succurrerint, Deum con-
 sulere ac rogare poterimus. Fient hæc quidem in patria, v-
 bi, quod ait Propheta, erunt omnes docibiles Dei, cuius præ-
 sentia omnes non modo ignorantia verum ambiguitatis te-
 nebras & cunctationem submouebit ab animis beatorum,
 fierent & nunc, si nobis expediret ad salutem, & fragilitatis
 nostræ conditio pateretur. Veruntamen omnium rerum
 artifex Dei sapientia hoc antidoti genus curadæ hominum
 superbiæ adinuenit, vt qui Deo ipsi per semetipsum præci-
 pienti quondam obedire contempserat homo, nunc homi-
 ni obediēdo subelatur & in salutem illam hominis propter
 Deum obseruantia euadant, qua de ipsius contemptu & vo-
 luntatis eius trāsgressione amiserat. Quamobrem etsi huius
 obe

Iohan. 3

Iohan. 3

Isaie 56
Iohan. 6

Eg. 7

obedientiæ sacrificium Deo imoletur, hominibus tamen,
 qui Dei erga nos vicem gerunt, est persoluenda, de quibus,
 vt modo citauimus, Christus ait: Qui vos audit me audit, et Lucæ 10
 qui vos spernit me spernit. Quin & hoc maxime modo
 quod quotidie orando dicimus, vtunque præstamus, vt Math. 6
 fiat scilicet voluntas Dei sicut in cælo & in terra. Hoc est, si-
 cut in cælo non partim Dei, partim hominis voluntate vi-
 uitur, sed solius Dei nutu et imperio fiunt omnia, ita & in ter-
 ra quoad fieri possit, nullatenus voluntati nostræ in seruiamus,
 sed iuxta Sapientis consilium a voluntatibus nostris a- Ecclesiæ 18
 uertentes, Dei voluntatem, de qua vel ipsius lege vel maio-
 rum placitis constare nobis potest, in omnibus tum facien-
 dis tum omittendis sequamur, fiatq; in nobis quod de veris
 Euangelij cultoribus Propheta longe ante prædixerat: Si Isaiæ 58
 auerteris a sabbato pedem tuum, facere voluntatem tuam in die
 sancto meo, & vocaberis sabbatum delicatum & sanctum dñi
 gloriosum, & glorificaueris eum, dum non facis vias tuas &
 inuenitur voluntas tua vt loquaris sermonem, tunc delecta-
 beris super dño: & sustollam te super altitudinem terræ, &
 cibabo te hæreditate Iacob patris tui, &c. Diem sanctum do-
 mini lucem Euangelicę veritatis appellari quis ignorat, quæ
 & sabbatum dicitur, quod in ea vera requies animorum iux-
 ta Christi Iesu promissionem inueniatur. In hoc igitur die Math. 11
 quicumque glorificauerit dominum non faciens voluntatem
 suam, neque viam proprię cogitationis sequutus, sermonis
 etiam licentiam cohibuerit, delectabitur super domino, &
 sustolletur in altitudinem terræ, eam de qua Hieremias:

Dd ij Bo

Treno.3

Bonum est, inquit, viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua, sedebit solitarius & tacebit, quia eleuauit se supra se, cibabiturque Iacob hereditate, hoc est, strenue pugnantium mercede praemiabitur. Porro cum bisariam Deum hominibus loqui dixerimus, per se scilicet & per praepositos: quibus obediētes Deo ipsi obsecundamus, est quod mouere possit quempiam, vt vel secum tacitis cogitationibus dicat: Qui possum ego scire, hominem hunc, qui mihi praeficitur, Dei voluntatem mihi, dum imperat, proponere? Aut vnde huic idiotae fortassis et flagitioso potius quam mihi perspectam esse colligam Dei voluntatem? Cui ego fidenter audeo polliceri, omnia quae maioris imperio fecerit, modo non sit aduersus Christi doctrinam, secundum eius fieri voluntatem: cum etiam si nihil probitatis huiusmodi operibus insit, obedientia tamen ipsa qua fiunt, bona non esse atque a deo Christo gratissima nequeat. Atqui tantum adest haec obedientia (dices) a monachatu, vt monachorum omnium perfectissimos iuxta atque clarissimos illam promississe nunquam legamus, neque suscepisse quidem. Huius rei testes locupletissimi sunt Paulus, Antonius, Macharius, quin & Hieronymus non monachorum modo, verum totius ecclesiae decus & honestamentum. Oportune mihi Hieronymum produxisti, eiusdem enim verbis tibi respondebo, qui in libello de virginitate ad Eustochium tria esse narrat monachorum genera. Primum coenobitarum, quos Aegyptij Suases vocant, Latine vero communiter viuentes appellare possumus, proximum Anachoretarum, quos Latine dicimus

Hierony:

Monachorum genera tria.

cimus Heremitas, tertium quod Aegyptij Remoboth dicunt, hos diuus Benedictus Sarabaitas Aegyptiaco etiam appellat nomine, quos nos transfugas (vt abbas Piamon apud Iohannem Cassianum exponit) interpretari possumus. Horum optimos esse coenobitas multis argumentis edocet. Sarabaitas vero deterrimos, vel hoc quod bini vel terni habitent suo arbitratu ac ditione viuentes, inter quos saepe iurgia esse dicit, quod suo viuentes cibo non patiatur se alicui esse subiectos, et conuerso aut paupertatem & obedientiam in coenobitis praecipue commendat. Veniamus, inquit, ad eos qui plures sunt, et in communi habitant. id est quos vocari coenobitas diximus. Prima, apud eos concessio est obedire maioribus, & quicquid iusserint, facere. Diuisi sunt per decurias atque centurias. Manent separati, sed iunctis cellulis, &c. Hec cum ita sint, leuior nunc apparet obiectio, quam vt opus sit iusta confutatione, oes enim illi quos sine obedientie voto monachos fuisse commemorat, non coenobitae erant, quorum causam aduersum te suscepimus, sed Anachoretae. Sed videor mihi, videre te aliam grauiorem obiectionem, qua semel nos a proposito dericias molientem. Esto, inquires, vt obedientia opus sit monachatu, atque habemus pontifices, episcopos, curiones, & alios ecclesiastici ordinis hierarchas, quibus obedire possumus, vt non modo superflue, verum & ambitione quadam monachi suam monarchiam seorsum a caeteris fidelibus fecisse videant. Huius argumenti vis exposita ratione obedientiae prorsus eliditur, Cum enim sit, quod superius exposuimus, plenissima quaedam animi subiectio & libertatis nostrae, qua multa per caeteros ecclesiae

Dd in magis

magistratus & facere possemus & dicere, in alterum translatio, quis non videt eam Episcopis aut cæteris communibus præfectis minime posse præstari. Quando enim illi multis impliciti curis nobis moderandis, dirigendis, docendis, per singula verba, opera, & cogitationes etiam, vacare poterunt, aut volent, a nobisq; totius vitæ ac singularæ actionum rationem exigere? Sed audiamus hac de re Hieronymum, Benedicto, & Bernardo primis tibi monachatus inuentoribus antiquiorem. Erat Bethleem vbi diuus Hieronymus in monasterio degebat communi diocesum iure Hierosolymitano Episcopo subiecto, quo munere tunc temporis Iohannes quidam pontifex fungebatur, conquestus est ille nonnunquam per epistolas quod Bethlemitici monachi sibi non obedirēt, eisdemq; ferme utebatur verbis quæ in argumentatione posuimus, cui diuus Hieronymus ita respondet: Porro quod dicis te petiisse, vt subijcerentur ecclesiæ Dei, & non scinderent eam, neq; proprium sibi facerent principatum, de quibus dicas non satis intelligo: si de me & presbytero Innocentio satis multo dormisti tempore, qui post annos tredecim nunc excitatus hæc loqueris, ob id enim ego Antiochiam & ille Constantinopolim vrbes celeberrimas deseruimus, non vt te in populis prædicantem laudaremus: sed vt in agris & in solitudine durescentia peccata deslentes Christi in nos misericordiam defeceremus. Si autem de Paulino tibi sermo est, vides eum Episcopo suo esse subiectum, versari Cypri, ad visitationem nostram venire interdum, non vt tuum, sed vt alienum, eius videlicet, a quo ordinatus est: quod si hic
etiam

etiam esse voluerit, & in exilio nostro quietus in solitudine
 viuere, quid tibi debet, nisi honorem, quem omnibus debe-
 mus Episcopis? Fac a te ordinatum, idem ab eo audies, quod
 a me misello homine sanctæ memoriæ Episcopus Paulinus
 audiuit: Num rogauit te vt ordinarer? Si sic presbyterum tri-
 buis, vt monachum nobis non auferas, tu videris de iudi-
 cio tuo: sin autem sub nomine presbyteri tollis mihi, pro-
 pter quod sæculum dereliqui, ego habui quod semper ha-
 bui, nullum dispendium in ordinatione passus. Habes Hie-
 ronymi de tua argumentatione sententiam: In qua non est il-
 lud prætereundum, quod tam indissolubile fuit semper mo-
 nasticæ obedientiæ vinculum, vt nec per presbyteratus dig-
 nitatem, quæ tunc temporis vt rarissima, ita maxima habeba-
 tur, monasticæ obedientiæ iugum abicere liceret, aut ad Epi-
 scopi sacerdotium conferentis se transferre ditionem: Ego,
 inquit Hieronymus, habeo quod semper habui, nullum di-
 spendium in ordinatione passus. Quid est quod semper ha-
 bui? Monachatum utiq; cœnobialē, ab eo tempore quo An-
 tiochiam urbem celeberrimā fugiens in Bethlemiticum sese
 cōtulit monasterium, nam antea Anachoretam per aliquod
 tempus egerat: Nec clam me est obedientiæ vinculum, vt su-
 perius dixi, haud tam aperte atq; circūspecte quondam atq;
 hodie fuisse voti nuncupatione, districtum: quoniam simpli-
 cius Christiani atq; candidius omnia in ecclesiæ nascentis ex-
 ordio transigebant, postea vero quam Christi & apostolorū
 eius exempla animis cœperunt excidere, & vestigia quasi de-
 formari, oēs ferme Christiani ordinis sui functione vna cœ-
 perunt

perunt abuti, & a primæua illa euāgelicæ propaginis integritate degenerare. Inter quos & monachi lapsi nō nihil sunt, vti-
 nam aut ad illorū nos lapsum erigeremur. Lapsi, inquā, sunt,
 insolescentibus plus iusto cœnobiorū præpositis, monachis
 vero honestate liberius euagantibus, quamobrem synodi-
 cis patrum decretis Abbates iussi sunt Episcopis obedire,
 monachi vero obedientiæ iure ab Abbatibus repeti. Quæ
 duo tam salubria decreta vtinā ea synceritate, qua sunt olim a
 maioribus tradita, hodie seruariētur. Verum tyrannis per vni-
 uersum orbem, effusa monachorū cœnobijs non pepercit,
 quin horū prius propemodum extinxit & aboleuit, posterius
 vero supra modum auxit, & vsq; ad cœlū conata est eue-
 here, tametsi vsq; ad inferos superbiorū oīm & immoderate
 dominantium domicilia dixerim verius neq; eīm eiecto Lu-
 cifero, vllus est in cœlo superbiæ locus: Vtuncq; tñ se præfe-
 cti gerant aduersus subditos, & pastores aduersus gregē, illi
 tamen obedientiæ suæ (modo Christo sibi prius obediendū
 intelligāt) mercede nō fraudabunt. Nec propter quorundā
 insolentiā succensendū est bonis, nec vniuerso ordini & scō-
 rum patrū quin & ipsius, vt probauimus, Christi detrahendū
 sanctiss. instituto, qđ vsq; adeo antiquius est Benedicto, nedū
 Bernardo, vt cū ipa totius hūani gñis salute videatur exortū.
 Hæc ferme ante annos XVI. ad Erasmus: Nā etsi nihil
 prorsus addidimus transcribendo, multa tñ p̄termisimus, q̄
 tunc temporis fuerant a nobis iuuenili magis loquacitate, q̄
 causæ necessitate congesta: pro qbus oībus vnum ex Augu-
 stino testimonium pro sanctæ paupertatis, quā amplexi sunt
 mona-

Eccōs 9

Isaia 14

August.

monachi professione substituam. De terra, inquit, suscitatus est supra oēs diues ille pauper, & de illo stercore erectus est supra omnes opulentos ille inops, vt sedeat cum potentibus populi, quibus ait: sedebitis super duodecim sedes, & sedem gloriæ hæreditatē dans eis. Dixerant em̄ potētes illi: Ecce nos dimisimus oīa, & sequuti sumus te. Hoc votum potentissimi vouerant. Sed vnde hoc eis? Ab illo de quo hic continuo dictum est: Dans votum vouenti, Alioquin ex illis essent potentibus quorū infirmatus est arcus. Dans, inquit, votū vouenti. Non em̄ dñō quisq̄ quicq̄ ratum voueret, nisi qui ab illo acciperet, quod voueret lib. XVII. de ciuit. Dei, cap. III.

Nunc ad Philippum redeamus, qui victus his rationibus & alijs grauioribus, q̄ a nostris pro monastico instituto producuntur, respondet se de genere doctrine disputare, non vtrum vota seruanda sint. Sentimus em̄, inquit, licita vota seruari debere, sed vtrū cultus illi mereantur remissionem peccatorum & iustificationem, &c. Et addit catalogum quæstionū prorsus parergon, quo videri vult cōplexus capitū summā, de quibus inter Lutherū & catholicos suscepta sit circa monasticam professionem cōtrouersia: tametsi nescio an Lutherus subscripturus sit illis verbis. Non disputamus vtrum vota seruanda sint, sentimus em̄ licita vota seruari debere: nisi forte probando Philippi modestiam in verbis, quo facilius imponat in rebus: re em̄ nec latum (quod aiunt) vnguem Philippus hic dissentit a Luthero, licet specie verborum differre videatur, id quod facile prudens lector ex inferioribus colliget. Quæ cum ita sint, haud satis possum assequi mente, quo-

Ee nam

nam fato nostro (si modo fati nomine liceat uti) fieri videamus, ut nemo his trecentis supra mille annis ecclesiae hostis fuerit, qui non bellum eodem tempore nobis quoque visus sit indixisse. Nec ad hoc necesse est a me quēpiam nominari, qui haec germanis scribo chronicorum ac rerū gestarū non ignaris. Possunt enim, si velint, Arrios, Sabelios, Macedonios, Constantios, Iulianos, Valentes, Lucios: & huius generis alia monstratum veteratum recentiora meminisse. Quo magis admiror viros alioqui & prudentes, & cautos, qui haec nobiscum ultro fateantur, quorum imitentur exēpla, illorū exitus & supplicia nō perhorrescere. Sed non potestis deferere verbū dei. Atqui illi nihil magis habeant in ore, quā istam importunissimam vna atque vanissimā ad verbum Dei prouocationē, cui adeo mordicus adhærebant, ut vocem homouision, quod in sacris literis nō inueniatur, nollēt recipere, ut prætēxtu verbi Dei, totius fidei Christianae molē & pondus euerterēt. Vnde & monachos, quos arte aut libertatis lenocinio ad se pellicere nequiuisent, primos ab ecclesia stātes in acie post episcopos, pertinacius & hostilius q̄ ceteros Christianos oppugnabāt. Quod idip̄m modo Lutherus, Pellicanus, Philippus, & ceteri complices, verbis, quando exilijs & necibus, quod quondā fiebat, non possunt, efficiunt. Bona tamen spes est fore, ut misertus nostri Deus, hac persecutione quae a gladio linguae iniquae & a scandalis operātium mendacium proficiscitur, nos puriores reddet, & sibi acceptiores. Nam dum superbit impius, incenditur pauper. Tamen si video quam parum nobis diuina providentia (ut ita dixerim) fidat, quibus leuissima

serua

Ecc 19

Psalm. 9

seruauit certamina, maioribus nostris principum ac tyrāno-
rum sauitiam, oppositis nobis, vtpote imbecillis, relicta est so-
daliū nostrorum rabies pro persecutione. Ex nobis em̄ ex- *1. Iohann. 1*
ierunt, sed non erant ex nobis: Qui etsi acuerunt linguas su- *Psalm. 110*
as sicut serpentes & venenum aspidum sit sub labijs eorum,
nunquam tamen eo produxerunt inuidiam, vt meliori or-
bis parti maiorum nostrorum meritis non probaremur. His
tamen omnibus prudentium considerationi dimissis, quæ-
stionum catalogo quas Philippus coegit, respondere incipiā,
si prius lectorem & vos precipue admonuero, Germani, Phi-
lippum, qui modo nostris obiecerat, quod ad austruendam le-
gem coelibatus reuelationes quasdam produxissent, totam
hanc de monachorum professionibus causam a reuelationi-
bus exordiri. Narrat em̄ aut fingit quendam Franciscanum
fuisse in Germania, qui coniectus in vincula, quod eius do-
ctrina minus cæteris sodalibus probaretur, vaticinatus fue-
rit, successurum sibi quendam Lutherū certe significans, qui
monachorum regnum esset euersurus, cuiq; monachi non
possent resistere: Nugæ: Sic apud Virgilium Dido Libiæ re-
gina imprecans, futura vaticinatur inter Romanos & Car-
thaginenses bella: Aeneam apud inferos multa post sæcula vi-
dere describitur, cum tamen vtraq; poetam scribentem hæc
& fingentem aliquot præcesserint ætates, quanq̃ potuit acci-
dere, vt Franciscanus ille nouerit Lutherum iuuenem, iā in-
de ab adolescentia huius furoris, qui postea secutus est, indo-
lem ostentantem, æternumq; (quod ait poeta) seruante sub
pectore vulnus, quo monachorum meditabatur excidium.

Ee ij Sed

Sed nos tum somnijs tum coniectoris, cum ea qua digni sunt, fide prætermiſſis, ad cauſam accedamus.

Primum itaq; controuerſiæ caput eſt, vt a Philippo proponitur, Vtrum monaſtici cultus mereantur remiſſionē peccatorum, & iuſtificationem. Quouſq; bone Deus, mercenaria hæc & ſeruilia nobis occinuntur. Nihil ne præſtandum eſt, nihil profitendū, niſi remiſſionem peccatorū, niſi iuſtificationem mereat. Quid ſibi hiſce q̄ſtionibus vult ſignificare Philippus. Nos remiſſionem peccatorū, & iuſtificationem ingenuè ſatemur neminē ſibi poſſe mereri: promeremur autē varijs ab eodem & probatis et inſtitutis operibus Chriſtū, quo nobis immeritis propicius eſſe velit, & peccata remittere. Alioquin ſi noſtrum eſſet mereri iuſtificationem, cū meritum debeat præcedere mercedem, ſequeretur, quod ante iuſtificationem quiſq; mereretur gratiam, qua iuſtificaretur: quod nemo vnq; catholicus dixit. Sed Philippus querit hæc, & id genus alia, vt quæſtionum fūco ſignificet, id a nobis tribui noſtræ profeſſioni, quod tribuere impium eſſet prorſus & ſtultum. Sed ne toties respondendū ſit importunis huiusmodi quæſtionibus, nos, quomodo, quibus, & cuius meritis remittantur peccata, ſuperius expoſuimus ſufficiēter, vt credo, certe prolixè, cum de iuſtificatione et pœnitentia ageremus. Monachatum vero ſuſcipimus, non quo peccata præterita nobis donentur, quæ vel in baptiſmo, vel in pœnitentia condonantur. Sed quo facilius futura vitemus, & a præteritorum reatibus, ſordibus, morbis, indies liberiores euadamus.

Proximum caput Philippiæ cōtrouerſiæ eſt, utrū huiusmodi

Remiſſio
peccatorū
a quo fit.

Monastica
vi a ad qd
accipitur.

modi cultus, sint satisfactiones pro peccatis? Hoc multiplicare verba est, non explicare quæstiones. Nos superius de satisfactionibus differuimus, quicquid operibus nostris tribuunt sacræ literæ ad satisfaciendum, aut promerendū, non potest monasticis exercitationibus, quæ circa eadem opera versantur negari. De ieiunijs, vigilijs, sacris precibus, lectionibus, et id genus alijs loquor, non de cucullorum forma, colore, magnitudine, & hisce rebus, quæ non pietatis, sed decoris, & discretionis gratia assumuntur.

Tertium caput est, vtrum illi cultus sint pares baptismo? ortum vt existimo, ab illorum dogmate, qui dicunt baptisma nihil hominibus prodesse. Ita enim æquiparatur Philippo, Gal. 3. & circumcissioni, tum præputio, vt Apostoli verbis illis in Christo Iesu nec circumcisio aliquid valet, neq; præputium addatur intrepide (nisi quis malit dicere impudenter) neq; baptisma. Cuius aut quorū hæc sunt verba, dogmata, cōmenta, quid miræ si quærant: vtrum monastici cultus sint pares baptismo? Nam a nobis (de veris monachis, & vniuerso ordine loquor) perinde alienū est prius atq; posterius. Post has quæstiones, succedunt aliæ eiusdem farinae: vtrum monastici cultus sint obseruatio præceptorum & conciliorum: vtrum sint perfectio Euangelica: vtrū habeāt merita supererogationis. Hæc mediæ respondemus, professionē monasticam continere, ea quæ maxime possunt ad perfectionem iuuare, hoc est liberum a noxijs et periculosis curis ac sollicitudinibus animū reddere, alioqui sola charitas est q̄ vere perficit. Primæ vero quæstioni respondendum videtur, quicquid

Monastica professio continet ea quæ maxime possunt ad perfectionem iuuare.

Ee in est

est observatio conciliorum esse & præceptorum, licet non
 e conuerso. Monastica ergo professio in concilijs versatur, eo
 tamen spectat, ut perfectius seruentur præcepta. Idcirco nec
 coelibatus nec rerum omnium abdicatio est hactenus cuiquam
 præcepta, quod autem capescere volentibus consulantur, a-
 pertius est, quam ut egeant nostra confirmatione, & nos pau-
 lo ante probationes attulimus. Tertiæ quæstioni respondeo,
 merita supererogationis nulla esse, si debitum cui superero-
 gandum est, & addendum id quod meremur, absolute con-
 sideretur, si vero consideretur in ordine ad necessitatem, quæ
 sacris literis est nobis imposita, quicquid boni operis non te-
 nemur lege præstare, supererogamus non debito, sed necessi-
 tati: Hoc est, nemo plus expensum potest ferre, quam retule-
 rit acceptum, sed potest aliquanto plus exhibere, quam ab il-
 lo cui deseruit, secundum suæ legis præscriptiones erat exi-
 gendum. Continenter quæritur, utrum monachorum me-
 rita applicata alijs saluent eos. Quare hoc? Nempe quia mo-
 nachi prædicant se esse cæterorum saluatores. Non pudet
 virum probum, ut habetur a Germanis, & prudentem,
 tam apertam comminisci calumniam? Quanquam utut se
 habeat applicatio meritorum, quid facit ad monasticum in-
 stitutum de quo differimus? Errant fortasse monachi non-
 nulli, in hoc & quibusdam alijs, quæ proposita sunt a Phi-
 lippo, num statim euertendus est monachatus, & non poti-
 us dirigendus, & ad viam reducendus? Ecquis vnquam
 vidit inter mortales ordinem, in quo non pessima quæque
 admixta sunt optimis? Subuertantur ergo vniuersa homi-
 num

num instituta, quia nullum est in quo non vulgo probentur
abusus, qui cordatioribus displicent. Sed succedunt nunc al-
iae quæstiones, quæ propius causam attingunt. Vtrum sint
licita vota his opinionibus facta. Vtrum licita sint vota, quæ
prætextu religionis tantum ventris & ocij causa suscipiun-
tur. Vtrum vere sint vota, quæ sunt extorta aut inuitis, aut
ijs, qui per ætatem nondum iudicare poterant de genere vi-
tæ: quos parentes aut amici intruserunt in monasteria, vt
de publico alerentur sine patrimonij priuati iactura. Hæc
& his verbis quærit Philippus. Ego vero his omnibus vna
respondeo, mihi non videri licita vota, quæ illicitis fuerint
opinionibus suscepta, cæterum de opinionibus vouentium
& iudicio pronunciare, non Lutheri est aut Philippi, sed
ecclesiæ. Porro monachatum, qui non pietatis causa sed vi
aut cupiditate suscipitur, cuiusmodi plurimum foemina-
rum esse credo, & quorundam adolescentulorum, quibus-
dam, præsertim se militijs dedicantium, ingenue fateor, mi-
hi nequaquam probari, nec huiusmodi teneri credo votis,
quæ his affectibus atque defectibus nuncupauerunt. Tam-
etsi (quod superius diximus de sacerdotibus) non est cuius-
uis de hisce iudicare rebus: nec debet priuata temeritate di-
mitti, quod publica est & solenni autoritate susceptum. Quin
consulto prius Pontifice summo & totius causæ ratione ei-
dem diligenter exposita, iudicio eius est parendum. Hoc cum
ita sit, vehementer admiror, quid sibi velit vestra cōfessio, in
qua tribuitis summo Pontifici ius dispensandi in huiusmo-
di votis, cum tamen citra eius autoritatē apud vos quotidie
rescin-

rescindantur impune. Ultima quaestio est vtrum licita sint
vota quae palam vergunt ad malum exitum, vel quia pro-
pter imbecillitatem non seruantur, vel quia ij qui sunt in illis
sodalicijs, coguntur abusus missarum, impios cultus sancto-
rum, consilia sequendi in bonos viros approbare, & adiuua-
re, &c. Haec quaestio vt & multae praecedentium nocagit, vt
apostatae, quorum per vniuersam Germaniam ingēs est nu-
merus, iure videantur a monastica tranquillitatis observati-
one in huius saeculi theatrum velut histriones mutata perso-
na prosiliisse. Cōtinet enim causas quas professionis suae de-
sertores apostatae pretextunt, vt vulgus imperitum existimet
illos non libidinis & voluptatis causa, quod res est, sed pieta-
tis zelo a nobis tanquam ab impijs discessisse. Nos de his (si
qui sunt) qui verae continere nō possunt, superius diximus,
quid iudicij haberemus. Caeteri abusus quorum occasione
singunt se ordinem deseruisse, nihil nos mouet, quandoquā-
dem multa sunt quae Philippo iudicantur abusus, & eadē
vt sacri ritus & piaē consuetudines probantur ecclesiae. Et si
quae sunt quae nullis bonis viris probari queant, potuerant
absque loci, ordinis & sodalitiij mutatione vitari. Nam qua-
le est hoc, fieri ex monacho sacris iniciato laicum & maritū,
propterea quod caeteri sodales abutuntur monachatu? Nū-
vt locus tibi obsit, nullus est alius in quo tibi liceat esse mona-
cho? Nunquid vniuersa monasteria sunt vsque adeo corru-
pta, vt nullus sit apud illa verae pietati locus? Hoc vt ita esset,
quod tamen quis esse credat? sed vt ita esset, nunquid non ti-
bi liberum est seorsum agere monachum, hoc est, castū ser-
uare

uare cœlibatum, frugaliter viuere, & Episcopo saltē aut cuiquam alteri præsuli præsripto & peculiariter obedire, & sic meliori quo fieri possit modo quod pollicitus es exhibere, et non causas comminisci vanas, ne quid apertius dicam, quibus simplici vulgo fucum faciens, ex monacho, presbytero catholico fias laicus, maritus, hæreticus, aut certe schismaticus. Hæc ad quæstionem: Verum vt omnia quæ aduersum nos tam in confessione quam in apologia, quæ nihil addit nisi verba, obiecta sunt semel colligam, & breuiter ad singula respondeam, hæc mihi videntur in genere obijci.

¶ Monachi, votum cœlibatus contra Dei mandatum suscipiunt. I.
Hoc esse vanum constat per ea quæ de cœlibatu in comuni, & de votis monasticis differuimus.

¶ Colunt Deum humanis traditionibus, cuiusmodi sunt vota, contra II.
illud sine causa colunt me mandatis hominum.

Matth. 15

Non sunt hominum mandata cœlibatus, rerum abdicationis, & obedientia, sed Christi consilia, quod superius ostendimus: tamen si Philippus pertinacissime negat rerum abdicationem esse consilium Euangelicum. Sed quid non negabit, qui hoc aduersus Dei verbum inficiatur, de quo maxime solent applaudere, & quod quarta quaq; linea nunc apte nunc inepte nobis obijciunt. Cum ego Norimbergæ hac de re, cum Osiandro conferrem, protuli locum ex Matthæo, q̄ Christus dixit adolescenti: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes & da pauperibus & habebis thesaurum in cœlo & veni sequere me: qui locus ex hoc apparet esse consilium, quod quicquid in eo præscribitur arbitrio relictum

Cœlibatus, rerum abdicationis, ac obedientia, non sunt hominum mandata, sed Christi consilia.

Matth. 19

Ff est

est capescētis. Si vis, inq̃t, perfectus esse: Nec potest esse præceptum, quod præceptis iam pridem enumeratis apponitur, exposuerit Christus mandata quærenti, quonam modo seruari posset, & vitam æternam acquirere, qui cum communi legis obseruatione non videretur esse contentus, & maiora quædam meditaretur ac mente conciperet, non repetit Christus: Si vis saluus esse, sufficiebant enim ad hoc præcepta per CHRISTVM exposita. Sed, si vis perfectus esse, quod communem præceptorum superat obseruationem, tametsi in eorundem arctiorem custodiam demum recidat, vade & vende omnia quæ habes, &c. Cum igitur locum in disputatione produxissem falsus est Osiander (quod ego conabar astruere) verbis illis non inesse præceptum, sed cōsiliū, nullam ad posteros habere vim quo possit inter communia Christi documenta in totius ecclesiæ vsum tradita connumerari. Non enim generatim nec ad personam, inq̃t, publicam locutus est ibi Christus, sed privati hominis peculiariter & seorsum interrogantis priuatę contulit necessitati. Hanc responsionem eo videntur excogitasse Lutherani, vt imperitæ multitudini satisfaciant, quæ vt nihil intelligit, ita nec percipit, nec cogitat quidem, quid aut quale sit, quod nobis arguentibus & scripturas producentibus respondeatur, tantū si aduersarios cedere & obmutescere non coegerimus, quicquid responderint, dūmodo audacter, confidenter, stomachose respondeāt, suos euicisse credunt: Et ego fateor me, vt est pudibūda veritas, quamprimū Osiander conatus est argumentationem sua strophæ deludere, hesisse tantisper ad
vania

vanitatem hominis, quē ego grauiorem existimabā, quam
 vt tam futili commento ipse sibi pateretur illudere. Mox ve-
 ro resumpto spiritu, quid ais, inquam, ecquid erit firmamen-
 ti in scripturis, si possimus contēdere, & semel vt verum ad-
 miserimus, quicquid responsum est interrogantibus aut cō-
 sulentibus, non esse ad alios homines, nec ad alia tempora,
 transferendum? Et quid hoc est, quod tu mihi modo respō-
 des, nisi quod ridicule consuevit sub delinquentium respon-
 deri persona, dum productis Euangelicis verbis coarguun-
 tur peccata? Hoc, inquiunt, erat in illo tempore, nimirum ri-
 dicula allusione ad tempus & personas quibus Christus lo-
 quebatur, omnia eius verba referentes. Sed hæc, vt dixi,
 ioco solent & quasi per ironiam responderi, tu vero serio
 mihi futilissima responsione velle videris, argumentationis
 vim & pondus euadere. Quod quale sit, tute intra animi
 tui recessum considera et cogita an dignum tua gravitate sit
 & prudentia, de rerum maiestate quarum veritas ad fidem,
 vsus ad pietatem pertinet, ita nugari, vt quicquid tibi in buc-
 cam venerit, quo non videaris esse victus effutias. Nam cō-
 silium Christi de rerū abdicatione nō esse, vt ita dixerim, per-
 sonale, & illi tantū iuueni, cui respondebat, tributū, vel ex hoc
 apparet manifeste, quod mox ad idem cōsilium, quod tristi-
 tia & abcessione renunciauerat adolescens velut alludens Pe-
 trus, suo & aliorum nomine dixit: Ecce nos reliquimus o-
 mnia, & sequuti sumus te, quid ergo erit nobis? Hoc est: Ag-
 gredimur quod suades, perfectionis aditum quod orbi de-
 mōstras, maturauimus occupare, quid ergo mercedis tantū

Ff ij labo-

laboris, tantum difficultatis capescentibus polliceris? Confirmat hanc expositionem responsio Christi, qui eandem mercedem, quam ostentauerat adolescenti, vniuersis ad idem, quod illi suaserat, adnitentibus pollicetur: Omnis, inquit, qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. Hæc ut multa sunt & varia, ita diuersis pro Christi nomine dimittuntur modis, quorum vnus est cœlibatus & paupertatis spontanea susceptio, quæ non potest homini vt superius palam fecimus, nisi voti nuncupatione absoluta contingere.

Augustin. Vnde Augustinus quod Petrus pro toto discipulorum collegio Christo proposuerat, votum esse dicit potentissimorum. Sed vnde, inquit, hoc eis nisi ab illo de quo dictum est:

1. Reg. 2. Dans votum vouenti. Nos libentius accedimus vni Augustino, vt Chrysostomum & ceteros eiusdem expositionis autores ecclesiæ procures prætermittam, quam vniuersis monasticæ professionis tum hostibus tum desertoribus. Hæc longius enarraui quam statueram, propter eos, qui cum verbum Dei identidem a nobis efflagitent, non credunt esse verbum Dei, nisi quod illi produxerint, & suis interpretationibus illustrauerint, obscurauerint dixissem verius. Porro q̃ Philippus citat sine causa colunt me docentes doctrinas & mandata hominum exposuimus Philippica X. Sed rursus obiectiones audiamus.

Matt. 23.

III. ¶ Credūt huiusmodi votis mereri iustificationē, et peccatorū remissionē.
Hoc æque, vt superius, vanum est: tamen in peccatorum remissionē

remissione non nihil tribuimus nostris operibus non cōmenticijs, sed pijs, & in hunc vsum a Christo probatis, hæc tamen superius etiam discussa sunt Philippicis X. & XI.

¶ Impie opponunt iræ Dei humana opera, cui solus Christus erat IIII. opponendus.

Non est impiū iræ dei opponere lachrymas, ieiunia, & cætera poenitentiæ opa, eleemosynas, preces, quæ opposuerunt Petrus, David, Niniuitæ, & multi alij pro eius delictis, Hieronymus etiā dicit, se in eremum secessisse, vt in agris & in solitudine durescētia peccata deflens, Christi in se misericordiā deflecteret. Cur non satis fuit illi, Deo huiusmodi peccatis irato Christum opponere, aut ipsi Christo suos labores, cruciatus, mortē, vniuersa denique, q̄ pro nobis & fecit, & passus est, opponere, quo eius auerteret iram, & misericordiā in se deflecteret? Quinimo Paulus nō modo pro suis, verū & pro cæterorum peccatis sua opa offerebat, cū supplebat (vt ipse ait) quæ deerant passionum Christi in carne sua pro corpore eius, q̄d est ecclesia, tametsi hoc non erat aliud opponere iræ Dei, quā Christum, cuius opera sunt quicquid eius mēbra, fideles scilicet, operantur: De quo etiam superius Philippica.

¶ Huiusmodi operum fiducia Christum amittunt, iuxta illud Pauli: *Es vacuati estis a Christo qui in lege iustificamini.*

Ita esset, si hisce rebus aliud q̄ Christū exprimeremus, aut alium q̄ Christum in nobis operantē crederemus: Paulus loquitur de operibus legis Mosaicę, Nam de Christianis operibus ostendit se lōge diuersum sentire cū dicit: *Glorificate deum in corpore vestro.* Philippus loco quē citat vult, & aperte pronunciat Paulū intelligi de operibus etiam decalogi, quod

Ff iij non

Opera bona non est
impium
opponere
iræ Dei.
Math. 26
Psalm. 6
Iona
Hierony.

Colos. 1

V.
Galat. 5

1. Cor. 6

non est nunc sententia confutare: Nam si Paulus dicit, quicquid Philippus vult illum dixisse, aut cōminiscitur, intellexisse, frustra illi auersamur, cui nullo modo resistere possumus. Nunc vero quod ad hunc Pauli locum attinet, sufficiet pro confutatione, integram Pauli sententiam, tametsi longiusculam, suis verbis exposuisse: State, inquit, & nolite iterum iugo seruitutis contineri. Ecce ego Paulus dico vobis, quoniam si circūcidamini, Christus vobis nihil proderit: Testificor autē rursus omni homini circuncidenti se: quoniam debitor est vniuersæ legis faciendæ: Euacuati estis a Christo, qui in lege iustificamini: a gratia excidistis. Nos em̄ spiritu ex fide spem iustitiæ expectamus, Nā in Christo Iesu neq; circuncisio aliquid valet, neq; præputiū, sed fides q̄ per charitatē operatur: Haud expositione, vt reor, opus est, sed admonitione ad intelligendum hoc loco, qui fidem charitati cæteris operibus exclusis, coniungit, non decalogi, cum legis meminit, sed veteris Iudaismi opera dānari, et a Christo pronuciari aliena. Non tñ mireris, Germane lector, quod hoc loco Philippus operibus legis Mosaicæ addat etiam præcepta decalogi, nā & alio opere circuncisioni & præputio, quæ nihil valere pronūciat Apostolus, addidit etiam baptisma, & facit Paulum dicentē: In Christo Iesu neq; circuncisio aliquid valet, neq; præputium, neq; baptisma, vt ipse addit. Quādiu hæc licent Philippo, q̄ poterit eum superare: Sed tu potius attende quod dicitur, in Christo Iesu multum valere opera charitatis ex fide.

VI. ¶ Falso docent monasticum institutum esse statum perfectionis.

Hierony.

Falso ergo Hieronymus monachum instituens dicit: Tu autem

autem perfectum te esse pollicitus es. Nam cum derelicta militia te castrasti propter regna cœlorum, quid aliud quã per-^{Math. 23}fectam sequutus es vitam? Quin & fefellit Christus iuuenem cui dixit: si vis perfectus esse.

¶ Præferunt consilia præceptis, & ita obscurant præcepta Dei, & ver^{um} VII.
rum cultum.

Hoc esse fictum & vanum, vel ex hoc apparet, quod Tho^{Thomas}mas recentiorum monachorum facile princeps, docet in ea parte summæ theologicæ, quam appellat secundam secundæ, quæst. CLXXXIII. arti. III. quò in loco non obscure totius veræ perfectionis primas tribuit præceptis diuinis.

¶ Præferunt se non modo simplicibus Christianis, verum & magistrat^{ibus} VIII.
tibus & pastoribus.

Verus monachus nemini se præfert, Institutum hoc esse vtilius & expeditius ad assequendũ Christianam perfectionem, quam cõmunis laicorum vita, ex sacris literis confirmauimus: Pastoribus non modo supremis, verum et quibusuis curionibus quantum tribuamus, ostendunt Thomæ verba in ea parte summæ theologicæ, quã modo citauimus, quæstione eadẽ articulis VII. & VIII. hac de re ex professo disserētis.

¶ Ex huiusmodi falsis præconijs vitæ monasticæ populus periclitatur IX.
falsis opinionibus, audit sine modo laudari cœlibatum, ideo cum
offensione conscientia versatur in coniugio.

Cur hoc non occinitur Paulo: qui multis nominibus cœlibatum præfert coniugio: Quamquam non est, cur in matrimonio cũ offensione conscientia versentur cõiuges, quibus etsi tranquillitas mentis, corporis, & animi sanctitas, & id genus alia negantur, æterna tamen salus offertur.

¶ Audit

- X. ¶ Audit solos mendicos esse perfectos, ideo cum offensione conscientiae retinent possessiones, negociantur.

Matth. 19

Cur & hoc non occinitur Christo, qui non modo perfectionem diuitibus negat, vt monachi, verū & ingressum regni coelorum illis esse tantum non impossibile praedicat, &

Lucas 8

femen verbi dei a diuitiarum sollicitudinibus suffocari dicit, tametsi monachorum nemo solis mendicis tribuit perfectionem, vt Philippus consueta fide obijcit nobis.

- XI. ¶ Audit consilium euangelicum esse de non vindicando.

Fortassis a Luthero & Philippo, qui vt Christianos cum Christianis funestis certaminibus committant, id quod non semel fecerunt, praedicant Euangelium amare sanguinem & bella. Nam de nobis haecenus audiuit nemo.

- XII. ¶ Plurimi monachi ante iustam aetatem susceperunt vota monastica quibus liberum est rescindere.

Viderint ipsi, in quos haec competant, nos ordinē & professionem, non quorundam temeritatem defendimus. Nec mihi (tametsi quintodecimo anno vixdum exacto monachum indui, & quinto post mense vota suscepi) vnq̃ probata sunt vota praecocia, quae tamen semel nuncupata fuerint, non possunt priuata autoritate rescindi.

- XIII. ¶ Augustini tempore libera erant collegia monachorum, postea addita sunt vota.

Hoc superius ostendimus esse fictum, cū de votis ageremus. Quoniam vero citatur Augustinus, tametsi verba non producantur operae precium totius causae confirmationi me facturum existimo: si eundem controuersiae iudicem legero, quem sui dogmatis testem citat Philippus, Augustinum igitur

August.

tur

tur in psal. XCIX. audiamus. Si aut sic laudamus (inquit, nā de indiscretis omnium ordinum & immodicis laudibus tractare cceperat) in hoc tempore ecclesiam Dei quō laudāt scripturæ Dei, ecce quomodo nunc dixit: sicut lilium in medio spinarū, sic proxima mea in medio filiarū. Cantic. 2 Audit homo, considerat, placet illi lilium, intrat, adhæret lilio, tolerat spinas, merebitur esse in laude, & in oculis sponsi, qui dicit: Sicut lilium in medio spinarū, sic proxima mea in medio filiarū. Ita & in clericis laudatores clericorū intendunt ibi bonos ministros, fideles dispensatores, oī m toleratores, viscera sua impendentes ijs, q̄s volunt proficere, non quærentes quæ sua sunt, sed quæ Iesu Christi, Laudant hæc, obliuiscunt, quia mixti sunt malis. 1. Cor. 10 Rursus qui reprehendunt auaritiā clericorū, improbitates clericorum, lites clericorū, appetentes res alienas, ebriosos, voraces, iactantes, & tu inuide vituperas, & tu incaute laudas. Tu q̄ laudas, dic mixtos malos: tu qui vituperas, vide ibi & bonos. Sic & in illa vita cōmuni fratrum quæ est in monasterio, magni viri sancti quotidie in hymnis, in orationibus, in laudibus dei inde viuunt: cum lectione illis res est, laborant manibus suis, inde se transigunt, nō auare aliquid petunt. Quicquid eis infertur a pijs fratribus, cum sufficientia & cum charitate vtuntur: nemo sibi vsurpat aliquid, quod alter non habeat: omnes se diligunt, omnes inuicem se sustinent: Laudat, qui nescit qd interius agatur, qui nescit quomodo illo vento intrāte, etiam naues in portu colliduntur. Intrat quasi securitatem sperans, neminem quem toleret habiturus: inuenit ibi fratres malos, qui malī inueniri non possent, nisi admitterentur. Est necesse

vt primo tolerentur, ne forte corrigantur. Nec excludi facile possunt, nisi prius fuerint tolerati, & sit ipse intolerandæ patientiæ. Quis me hic quærebat? Ego putabam quia charitas esset hic. Et paucorum hominum molestia irritatus, dū non perseverauerit implere quod vouit, fit desertor tã sancti propositi & reus voti non redditi. Iam vero cum inde exierit, fit & ipse vituperator, & maledicus, & dicit ea sola, quæ quasi se pati non potuisse asseuerat, & aliquando vera, sed vera malorum toleranda sunt, propter societatem bonorum. Dicit illi scriptura: Væ ijs qui perdiderunt sustinentiam. Et quod est amplius, ructat indignationes malorum odorum, vnde absterreat intraturos, quia ipse cum intrasset, perdurare non potuit, &c.

Quid apostata Augustini etiam tempore iactaret in monasterium.

Non potuit magis graphice Augustinus Lutheri omnium transfugarum apostasiam, & causas quas illi prætexunt, describere. Videtur non suorum temporum dānasse desertores, sed nostrorum vaticinatus, tametsi nostri libidinē & impudicitiam vna cum indignationibus adiunxerūt: vt non contenti fieri sanctæ professionis desertores, fiant etiam maritorum aut certe procorum æmuli, & riuales, & ita vtriusque ordini iure odibiles & execrādi: Sed ad vota redeamus. Videtis Germani quam ex fide Philippus citet Augustinū, nempe vt alios diuinæ scripturæ locos consuevit. Augustinus diserte pronunciat eos, qui quorundam peccatis aut morum importunitate offensi, monasteria deserunt, voti desertores esse. Dum non perseverauerit, inquit, implere quod vouit, fit desertor tam sancti propositi, & reus voti non redditi. Hoc est votum illud Christi doctrina & apostolorum exemplo

plo susceptum, quod loco quem paulo ante ex XVII. lib. de ciuit. dei citauimus, votum potentissimorum appellat. Quid ego vnum aut alterum, sexcenta possem producere loca, quibus voti, vt nunc fiunt vota monastica, meminit Augustinus: sed constantiam & veritatem dictorum Philippi rursum videamus:

¶ Augustinus negat dissolui coniugia illorum, qui post huiusmodi vota duxerunt vxores. XIII.

Qui constat Augustini temporibus non fuisse vota monastica, quod precedens obiectio habet, & eundem tractasse an sint dissoluenda coniugia quæ conciliantur post huiusmodi vota? Augustini verba non de votis pronunciat monasticis, sed de continentiae voto, quod viduæ quædam domi suæ, quod se liberius ac firmitus Christi obsequio & misericordiae operibus mancipare valeant, priuatim suscipiunt. Nam locus etsi a Philippo arte sua consueta non citatur, neque proferuntur verba, aut nullus est, aut habetur in libro de bono viduitatis cap. II. & X. cuius verba tametsi prolixa non grauabor adijcere, nempe vt multum lucis causæ, multum pudoris (nisi omnem prorsus abiecerit) allatura Philippo: Citat Augustinus cap. VIII. ad viduas conditionis suæ admonendas apostoli verba ex capite primo prioris epistolæ ad Timotheum, atque in hunc modum de viduarum coelibatu simul & pudicitia disserit: Volo igitur iuniores nubere, filios procreare, matresfamilias esse. Nuptiarum bonum apostolica sobrietate & auctoritate commendat, non procreandi officium etiam eis quæ continentiae bonum capiunt, tanquam ad obsequelam legis imponit.

Philippi
vanitas &
inconstan-
tia in citan-
dis testi-
moniis.
August.

1. Tim. 1

Gg ij nit

nit. Deniq; cur hoc dixerit pandit, cū adiungit, & dicit, Nullam occasionem dare aduersario maledicti gratia. Iam enim quædam conuersę sunt retro post satanam, vt his verbis eius intelligamus eas quas nubere voluit, melius posse continere quam nubere, sed melius nubere q̃ retro post satanam ire, id est, ab illo excellenti virginalis, vel vidualis castitatis proposito in posteriora respiciendo cadere vel interire. Proinde quæ se non continent, nubant, anteq̃ continentia profiteantur, anteq̃ Deo voueant, quod nisi reddāt, iure dānantur. Alio quippe loco de talibus dicit: Cum em̃ in delicijs egerint in Christo nubere volunt, habētes damnationem, quoniam primam fidem irritam fecerunt, id est, voluntatem ad nuptias a proposito cōtinentiæ deflexerunt. Irritā quippe fecerunt fidem quā prius vouerant, quod perseverantia implere noluerunt. Nuptiarū igitur bonū semper est quidē bonū, sed in populo Dei fuit aliquñ legis obsequium, nunc est infirmitatis remedium: in quibusdam vero humanitatis solacium: Filiorum quippe procreationi operam dandī, nō canino more per vsum promiscuum foeminarū, sed honesto ordine coniugali, non est in homine improbandus affectus etiam, ipsum tamen laudabilius transcendit & vincit coelestia cogitans animus Christianus. Sed quoniam sicut ait dominus: Non omnes capiunt verbum hoc, quæ potest ergo capere capiat, quæ se non continet nubat, quæ nō coepit, deliberet: quæ aggressa est perseueret, nulla aduersario detur occasio, nulla Christo subtrahatur oblatio. In coniugali quippe vinculo si pudicitia conseruetur, damnatio non timetur: sed in viduali & virginali continen-

1. Timo. 5

Matth. 19

nentia, excellentia muneris amplioris expetitur: Qua ex-
 petita & electa, & voti debito oblata, iam non solum non
 capescere nuptias, sed etiam, si non nubatur, nubere velle da-
 mnabile est. Nam vt hoc demonstraret Apostolus non ait:
 Cum in delicijs egerint, in Christo nubunt, sed nubere vo-
 lunt, habentes, inquit, damnationem, quoniam primam
 fidem irritam fecerunt, & si non nubendo, sed tamen volen-
 do, non quia ipsæ nuptiæ vel talium damnandæ iudicantur,
 sed damnatur propositi fraus. Damnatur fracta voti fides,
 damnatur non susceptio a bono inferiori, sed ruina ex bono
 superiore: Postremo damnantur tales, non quia coniuga-
 lem fidem posterius inierunt, sed quia continentiae primam
 fidem irritam fecerunt. Quod vt breuiter insinuaret Apo-
 stolus, noluit eas dicere habere damnationem, quæ post
 amplioris sanctitatis propositum nubunt, non quia non da-
 mnentur, sed ne in eis ipsæ nuptiæ damnari putarentur. Sed
 cum dixisset, nubere volunt, continuo addidit habentes
 damnationem. Et dixit quare. Quia primam fidem irritam
 fecerunt, vt voluntatem quæ a proposito cecidit appareat
 esse damnata, siue subsequantur nuptiæ siue desint. Pro-
 inde qui dicunt, talium nuptias non esse nuptias, sed po-
 tius adulteria, non mihi videntur satis acute ac diligenter
 considerare quid dicant. Fallit eos quippe similitudo veri-
 tatis, &c. Hæc sunt opinor verba quibus innititur obiectio
 Philippi, quibus superiora nos adieciimus, vt præter totius
 operis argumentum quod est de bono viduitatis, ipse cur-
 sus orationis & tenor ostendat nullam hic monachatus aut

Gg iij mona-

monasterij fieri mentionem. Loquitur enim Augustinus de viduis illis, quibus Paulus dicit: Volo autem iuniores nubere, & alibi: Cum in delicijs egerint, in Christo nubere volunt, quas non fuisse monachas, nec id aggressas quod monachatus hodie profitetur, vel Philippus ipse concedet. Firmauerant quidem coelibatus propositum voto, sed priuato, quod sacramenti viribus non potest obistere. Quod si quæras quæ sit ratio cur solennitas tantum virium addat professioni, quæ ab ipso profitentis animo, magis quam a solennitate quæ prorsus extima est, proficiscitur: Hæc iam quæstio alia est, & ab obiectione longe diuersa, nec ipsæ quæ ecclesiæ decretis non acquiescunt, deerunt vnquam huiusmodi interminabiles quæstiones, nos tantum ostendere volumus, Augustinum non esse de votis monasticis loquutum, cum ratas vult esse nuptias, quæ promissæ continentiae superueniunt, sed de voto priuato, cui etiam ostendit fuisse quondam catholicos, qui vim tribuerent dirimendi, aut certe prohibendi coniugia & efficiendi vt non coniugia essent sed adulteria, tanta fuit semper ab ipsis etiam apostolorum temporibus votorum potestas & obseruatio, quæ hodie vt impia (si diuis placet) hominum commenta proscinduntur a Philippo quem rursus audiamus.

XV. ¶ Olim monasteria erant scholæ sacrarum literarum & aliarum disciplinarum, quæ sunt vtilis ecclesiæ, & ad discendum monachi conueniebant, nunc fingunt institutum esse vitæ genus ad promerendam remissionem peccatorum.

Monachorum collegia scholas esse sacrarum literarum vehementer optamus, & quædam esse videmus, alioquin non pro-

produxissent tot sapientium centurias optimis disciplinis instructas, aduersus ecclesiae alophilos. Certe nos quotquot haecenus incoluimus ordinis nostri coenobia (habituimus autem Burgis, Valladolidi & Salamancæ) scripturas sacras aut illarum grauiores interpretes monachis semper enarrauimus. Falsum tamen est, olim monasteria non fuisse nisi disciplinarum scholas: id quod Basilij, Chrysostomi, Hieronymi, Augustini, Iohannis demum Cassiani scripta aperte declarant, tametsi scripturarum sanctarum pia magis & simplex quam tumida & artificiosa lectio ac meditatio frequens primum locum sibi in monasticis exercitamentis obtineat. Omnium vero absurdissimum est, quod Philippus ex superioribus velut irrefragabilibus axiomatibus colligit.

Error est perniciosissimus, sentire quod Evangelica perfectio sit in **XVI.** traditionibus humanis. Nam ita etiam Mahumetitarum monachi gloriari possunt, se habere perfectionem Evangelicam.

Hoc ut verissimum est, ita ineptissime simul & maliciosissime aduersus nos colligitur. Quid enim ad nos attinet obiectio Mahumetici monachatus? Num significare vult nos perfici credere sine Christo & eius fide? Hæc mahumetica verba sibi concinant Lutherani, qui ausi sunt docere non obesse Christiano, si omnes externos ecclesiae ritus negligat, & vniuersos Turcarum, etiam circumcisionem, accipiat, id quod, ne quis me studio mentitur existimet, in eo libello meminisse me legisse, quæ Philippus hypotiposes apparet, ubi est illud quod commemorari de baptismo. Nos quidam homo ex
corpo

corpore constat & animo, credimus utroque pietatem esse præstandam, idque non ad nutum cuiusvis etiam catholici nedum pseudoprophetæ, sed scripturarum sanctarum & ecclesiæ præscripto.

XVIII. **R**egnum Dei est iustitia & vita in cordibus, ideo perfectio est crescere timorem Dei, fiduciam misericordiæ promissæ in Christo, & curam obediendi vocationi sicut & Paulus describit perfectionem. Transformamur à claritate in claritatem tanquam à domini spiritu. Non ait, alium subinde cucullum accipimus, aut alios calceos, aut alia cingula.

1. Cor. 6

Col. 3

Augustin.

1. Tim. 3

Iohan. 12

Hoc etiam quis vnquā negauit Philippo? Quærat quos hæc tam recondita doceat, monachi iam dudum ætates ista nouerunt, nec quicquam aliud profitentur. Addendum tamen erat ad perfectionem timori & fiduciæ amor, quæ Paulus dicit esse vinculum perfectionis. Huic maxime aduersatur ea, quam Græci philautiam vocant, hoc est, amor sui, omnium malorum fons & origo, atque adeo, vt Augustinus dicit: Babylonis ciuitatem & regnum diaboli constituens, quemadmodum charitas, quod omnium bonorum parens sit, regnum Christi efficit. Paulus ad Timo. enarrans scelera, quæ futura inter Christianos postremis temporibus vaticinatur, ab amore proprio, ceu ab vniuersorum capite incipit, & in voluptatum libidinem & amorem desinit. Monachi ergo qui vere quod profitentur esse conantur, vt ad charitatis perfectionem peruenire valeant, odium sui aduersus philautiam meditantur, illud, inquam, odium de quo Christus: Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Vnde & perpetuum bellum sibi indixit

dixerunt ieiunijs, vigilijs, & laboribus, carnis libidinibus & concupiscentiæ aduersantes, non quod in his credant sitam esse perfectionem, sed quod intelligant, quo magis sui contemptum & odium mens Christiana conceperit, eo feruentius in Dei amorem & fiduciam identidem erigi, prouehi, perfici, consummari, & inter hæc dum caro inedia & squa-lore propemodum confecta, minus insolescit, minusque obstat spiritui perfectionem meditati, fit, vt, quod apostolus ait, quantum exterior homo noster deficit, ac viribus desti- 2. Cor. 4. tuitur, tantum interior renouetur & perficiatur.

Post tam multa scripturarū loca, quæ nobis obiecta sunt in confessione, post impietates & errores, quos ex illis aduersum nos colligit Philippus, conatur etiam nostrorum argumentationibus respondere, & testimonia producta refellere. Principio, ne qua possimus ab eius non obiectionibus modo, verum & contumelijs euadere, agnoscit immodicas professionis nostræ laudes temperasse Gersonem, quoni- Gerson. am scripsit monachatum non esse perfectionem, sed statum acquirendæ perfectionis. Nos quos autores habeat professio monachorum, & quos suæ laudis patronos atque præcones superius exposuimus, nempe Christum, apostolos, & ne hos non intelligere nos cauilletur Philippus, Basilios, Gregorios, Chrysostomos, Augustinos, quorum multi iustis lucubrationibus, integris libris causam nostram susceperunt, laudes extulerunt, professionem prædicauerunt, non aduersus Lutherum & eius errores, quem tunc temporis, non timebant monachos succensurum, sed pro veritate,

Hh qua

qua solet ad sui commendationem & laudes vltro inuitare sapientes, hi omnes non dubitant pronunciare, monachatu perfectionem esse Christianam. Quorum sententiam explicuit diuus Thomas & monachus & Gersone aliquot sæculis antiquior, vt apparet, cum ijs locis quorū paulo ante meminimus, tum verbis quæ hac de re eadem summæ theologicæ parte quæst. CLXXXVI. arti. I. ad argumenta quæ sibi obiecerat ipse respondet. Dicendum est, inquit, quod sicut dictum est, religio nominat statum perfectionis ex intentione finis, vnde non oportet, quod quicumque est in religione, sit perfectus, sed quod ad perfectionem tendat: Professio nis ergo nostræ locum et conditionem nos ipsi agnoscimus, etiam si nunquā admoneremur a Gersone. Sed nec hoc temperamentum probat Philippus: Hoc, inquit, si sequimur, nihil magis erit monastica, status perfectionis, q̃ vita agricolæ, aut fabri, nam hi quoq̃ sunt status acquirendę perfectionis. Omnes enim homines in quacunque vocatione perfectionem expetere debent, hoc est, crescere in timore Dei, in fide, in dilectione proximi, & similibus virtutibus, &c. Optime quidem, at non hic agimus, de his qui debent expetere perfectionem, sed an omnes professiones, aut omnia exercitia æque conferant ad perfectionem, & an illam omnium hominum instituta & vitæ genera aggrediātur, & vtrum monastica præcellat in hoc vniuersis vitę ciuilis institutis. Nam sacerdotibus ac cæteris hierarchis fatemur, quatenus monachi tantum sumus, impares nos esse professionis dignitate: Nec magis sunt ad propositum exempla veterū monachorum

rum, quæ producit Philippus, quibus exemplis æquati angelica reuelatione leguntur laici quidam summis anachoretis, quando non hic de meritorum collatione differimus, in quibus præstare potest sordidus lixa primis in ecclesia viris, sed de vitæ generibus in communi, de quibus negari nō potest, quin quædam propius accedant ad pietatem quam alia.

C O R O N I S.

HOc loco, & his de rebus differentem oppressit me quorundam monachorum calumnia, qui hæresis non cuiusvis, sed Lutheranae nomine me apud inquisitores Hispaniæ sunt criminati: Vide mihi lector quale pietatis hostimentum pro monasticæ professionis patrocinio iam inde ante XVI. annos suscepto nobis retulerint, simulq; animaduerte, qualem ecclesiæ nauant operam nonnulli, qui se fidei vindices & catholicæ pietatis iactant assertores. Sed nos neque propter paucorum, nec si plures quidem sint, insolentiam possumus sanctissimum religiōis institutum damnare, nec propter hominum ingratitude Christī & ecclesiæ causam deferere. Si enim in hoc mundo tantum (quod ait ^{1. Cor. 15} Paulus) in Christo sperantes simus, omnium hominum miserimi sumus, Lutheri est, & eius complicum propter peruersos hominum mores, sanctas ecclesiæ leges et instituta damnare. Euangelica autem prudētia agnoscit quod superius ^{Matth. 15} diximus, sagemam Christi malos vna cum bonis semper ab initio mūdi collegisse, nec vllum esse ordinem tam perfectū, quin non mō nequam, verum perditissimos aliquot homines atq; deploratissimos habuerit. Innascuntur em̃ antido-

Hh ij tis,